

POLUAREA MEDIULUI – UN RISC AL SOCIETĂȚII MODERNE

LAURA LĂCRĂMIOARA PASCAL
MĂDĂLINA TATU

În luna ianuarie 1993 a avut loc la Sofia conferința cu tema „Societate și mediu în țările balcanice” la care au participat reprezentanți din Bulgaria, România, Ungaria, Turcia, Grecia, Germania și Coreea de Sud.

În cadrul acestei conferințe am reprezentat Institutul de Cercetare a Calității Vieții și am susținut lucrarea „Societatea românească și protecția mediului”.

În prima sa parte, acest studiu ilustra câteva aspecte generale legate de situația mediului în România și mai ales efectele acesteia asupra sănătății oamenilor, iar în cea de-a doua parte era prezentată atitudinea pe care populația o are față de aceste probleme. Au fost utilizate datele furnizate de edițiile din anii 1990-1992 ale lucrării *Diagnoza calității vieții*, în care erau incluse câteva întrebări referitoare la mediul înconjurător.

Colegii bulgari au prezentat un studiu amplu efectuat în Sofia, pe un eșantion de 1.100 persoane, care a fost axat cu predilecție pe probleme de mediu.

Bulgaria și România fiind singurele țări care au prezentat date concrete privind atitudinea populației față de problemele mediului, compararea acestora a fost inevitabilă. Diferențele observate erau foarte mari, principala concluzie care s-a desprins fiind aceea că populația Bulgariei este mult mai îngrijorată de problemele ridicate de starea mediului decât populația României.

Contextul în care au fost puse aceste întrebări, însă, a fost diferit: în timp ce bulgarii aveau de luat o atitudine doar vis-a-vis de problemele ecologice, subiecții români trebuiau să răspundă celor aproape 200 de întrebări cuprinse în *Diagnoza calității vieții*. Este, deci, ușor de înțeles motivul pentru care a fost diminuat interesul pentru problemele mediului dacă ținem cont de faptul că ele erau comparate cu cele economice, sociale, familiale.

De-a lungul celor trei ani, cea mai mare parte a populației României (39-40%) a apreciat calitatea mediului ca fiind „bună”, iar 12-14% din populație a considerat-o chiar „foarte bună”. Pentru varianta „satisfăcătoare” s-au pronunțat între 23% și 27% dintre subiecți.

În concluzie, mai mult de trei sferturi din populația intervievată în anchetele desfășurate în cei trei ani s-a declarat mulțumită de starea mediului.

Cerând subiecților să facă și o apreciere asupra calității mediului în localitatea de reședință, s-a observat că cei care s-au declarat mulțumiți de calitatea mediului,

în general, sunt mulțumiți și de localitatea în care trăiesc, iar cei nemulțumiți fac și o proastă apreciere a localității.

Deci populația face o legătură directă între calitatea mediului și cea a localității de reședință, ceea ce ne face să credem că o apreciere favorabilă a calității mediului provine, în special, din omiterea voită a acestei probleme „datorită altora”, considerate mult mai acute și mai puțin din necunoașterea ei: oamenii sunt mai nemulțumiți de veniturile de care dispun; de insecuritatea cu care se confruntă acasă, pe stradă; precum și de dificultatea de a se afirma în viață, decât de starea necorespunzătoare a mediului.

Deloc de neglijat este constatarea că de-a lungul celor trei ani în care s-au efectuat cercetările, s-a manifestat o surprinzătoare consecvență în aprecierea calității mediului ambiant, ponderea fiecărui calificativ nemodificându-se decât foarte puțin de la un an la altul.

Influența mediului de reședință asupra aprecierii calității mediului

Dacă facem o diferențiere pe mediul de reședință, observăm că cea mai mare parte a persoanelor din mediul rural, respectiv 73%, sunt mulțumite de calitatea mediului, 50% considerând-o „bună”, iar 23% chiar „foarte bună”. Dintre cei rămași, 19% au optat pentru varianta „satisfăcătoare”.

Apropierea de oraș schimbă acest procent, populația din comunele suburbane fiind mulțumită sau foarte mulțumită de calitatea mediului în 50% din cazuri, iar cea din mediul urban în numai 37% din cazuri.

Această diferențiere de opinie se datorează, pe de o parte, faptului că în zonele rurale lipsesc unitățile industriale, situație ce face ca aceste zone să fie mult mai puțin poluate, iar pe de altă parte, slaba pătrundere a mijloacelor de comunicare în masă face ca populația din aceste zone să fie mai puțin informată în legătură cu problemele ridicate de mediu.

Considerații referitoare la ancheta *Riscurile în societatea modernă*

În anul 1993 s-a desfășurat ancheta comună româno-bulgară *Riscurile în societatea modernă*.

În Bulgaria, sondajul a fost realizat de către Institutul de Sociologie din Sofia pe un eșantion de 1.190 de persoane domiciliate în Sofia, iar în România Institutul de Cercetare a Calității Vieții a realizat în București o anchetă pe un eșantion reprezentativ de 756 de persoane.

Principalii autori ai lucrării: Ioan Mărginean, Cătălin Zamfir, Lăcrămioara Pascal și Mădălina Tatu.

În urma aplicării chestionarului, stabilit de comun acord, s-a confirmat ipoteza noastră că doar contextul în care a fost abordată problema calității mediului înconjurător a făcut să existe o mare diferență de opinie între locuitorii Sofiei și cei ai Bucureștiului.

Pentru a avea o imagine mai bună a locului pe care problemele ecologice îl ocupă, s-a cerut persoanelor intervievate să precizeze care este, după părerea lor,

cea mai gravă problemă a societății în care trăiesc. Pentru aceasta, a fost supusă analizei următoarea listă:

1. Șansa de a găsi un loc de muncă;
2. Incapacitatea oamenilor de a distinge binele de rău;
3. Confruntarea politică;
4. Relațiile interetnice;
5. Starea economică;
6. Starea mediului înconjurător;
7. Împărțirea societății în oameni bogați și oameni săraci;
8. Criminalitatea;
9. Securitatea națională.

Cea mai mare parte a populației bucureștene, respectiv 50%, a apreciat „starea economiei” ca fiind cel mai îngrijorător aspect. Pe locul al doilea ca sursă de îngrijorare s-a situat „șansa de a găsi un loc de muncă” (16,7%), iar pe cel de-al treilea loc - „criminalitatea” (14,4%).

Doar 2,6% dintre subiecți consideră că starea mediului este cea mai îngrijorătoare problemă a societății românești.

Comparând aceste rezultate cu cele obținute de colegii noștri din Sofia, observăm că cea mai gravă problemă a societății bulgare este considerată tot „starea economiei”. Pe locul al doilea ca sursă de îngrijorare apare „criminalitatea”, urmată de „confruntarea politică”.

„Șansa de a găsi un loc de muncă” reprezintă cel mai îngrijorător aspect cu care se confruntă societatea bulgară doar pentru 7,1% dintre subiecți. Această constatare este surprinzătoare dacă ținem cont de faptul că Bulgaria a înregistrat în anul 1992 o rată a șomajului mult mai ridicată (circa 17%) decât cea înregistrată la noi. Cu toate acestea, problemele șomajului îi preocupă mai puțin pe locuitorii Sofiei.

Problemele ecologice reprezintă cel mai grav aspect al societății pentru 2% dintre subiecții bulgari, rezultatele obținute pe cele două eșantioane (București și Sofia) fiind similare.

Fiecare dintre domeniile menționate anterior a fost analizat separat, cei intervievați acordând o notă pe o scală de la 1 la 5, 1 însemnând că domeniul analizat nu reprezintă o problemă pentru societate, iar 5 - că reprezintă o problemă foarte gravă.

Constatarea principală este că locuitorii Sofiei sunt mai critici, ei acordând în fiecare caz calificative mai proaste.

Cele mai grave aprecieri au fost făcute de către bucureșteni pentru:

	valoarea medie a notei obținute
- Starea economiei	4,6
- Criminalitate	4,4
- Starea mediului înconjurător	4,2
- Șansa de a găsi un loc de muncă	4,1

iar cele mai favorabile în cazul:

- Relațiilor interetnice	2,5
- Securității naționale	2,7

Atitudinea locuitorilor Sofiei este următoarea: principala sursă de nemulțumire este criminalitatea, cu o medie de 4,7, urmată de:

	Valoarea medie a notei obținute
- Starea economiei	4,6
- Starea mediului	4,4
- Confruntarea politică	4,1

Cele mai favorabile aprecieri au fost făcute pentru:

- Incapacitatea oamenilor de a distinge binele de rău	3,7
- Relații interetnice	3,7
- Securitatea națională	3,8

Se pare că actuala situație din Bulgaria îi marchează destul de mult pe locuitorii Sofiei, ei declarându-se foarte îngrijorați de ceea ce se întâmplă în țara lor. Majoritatea subiecților bulgari consideră că principalul obiectiv în momentul actual ar trebui să fie „ordinea și calmul în țară”, în timp ce bucureștenii consideră că atenția principală trebuie acordată luptei împotriva creșterii prețurilor.

Mediul înconjurător

Așa cum am arătat anterior, circa 80% din populația Bucureștiului s-a declarat nemulțumită sau foarte nemulțumită de starea generală a mediului. Cauzele acestui fapt sunt, conform aprecierilor populației:

	% din răspunsuri
- lipsa mijloacelor financiare	29
- insuficienta severitate a legilor	28
- nivelul redus de cultură al oamenilor	14
- tehnologia învechită	13
- incompetența politicienilor	9

Ceva mai critici, locuitorii Sofiei au trecut pe primele 2 locuri insuficienta severitate a legilor (31%) și nivelul redus de cultură al oamenilor (30%).

Nu poate fi neglijat faptul că (valabil pentru ambele capitale) aproximativ 90% dintre cei intervievați apreciază că atât guvernul cât și primăriile și conducerea firmelor și a întreprinderilor, acordă (mult) mai puțină atenție decât este necesar problemelor mediului.

De aprecieri mai bune beneficiază mijloacele de comunicare în masă” 43,1% dintre subiecți consideră că acestea s-au preocupat atât cât este necesar de problemele ridicate de mediul înconjurător.

Analizând problemele locale ale poluării, observăm că cea mai mare îngrijorare este produsă de poluarea cu resturi menajere, trei sferturi din populație apreciind această problemă drept gravă sau foarte gravă. Peste jumătate din populație face aceeași apreciere privind poluarea aerului și a apei. Mai puțin gravă apare poluarea sonoră.

Afirmațiile sunt valabile pentru ambele capitale.

Cel mai poluant sector este considerat transportul, urmat de industrie și gospodăria. Serviciile sunt apreciate ca fiind mai puțin poluante, iar agricultura - aproape deloc poluantă. Deși aprecierile făcute de populație asupra mediului sunt negative, nici unul dintre cele cinci sectoare menționate de noi drept cauze ale poluării (servicii, gospodăria, agricultură, transporturi și industrie) nu este considerat drept o gravă sursă de poluare.

Ceva mai intrasigenți sunt totuși bulgarii, dar nici calificativele acordate de aceștia nu diferă mult de cele acordate de locuitorii Bucureștiului.

Cerându-li-se respondenților să aprecieze măsura în care consideră că sunt informați despre pericolele pe care le-ar putea crea mediul ambiant, s-a constatat că rezultatele nu diferă foarte mult de la o capitală la alta:

38% dintre subiecții bucureșteni, respectiv 34% dintre cei ai Sofiei, consideră că sunt bine, sau chiar foarte bine informați în legătură cu aceste pericole;

34% dintre subiecții bucureșteni, respectiv 43% dintre cei ai Sofiei, apreciază că nu sunt deloc informați sau că au prea puține informații despre efectele negative pe care poluarea le-ar putea avea, restul preferând o variantă de mijloc.

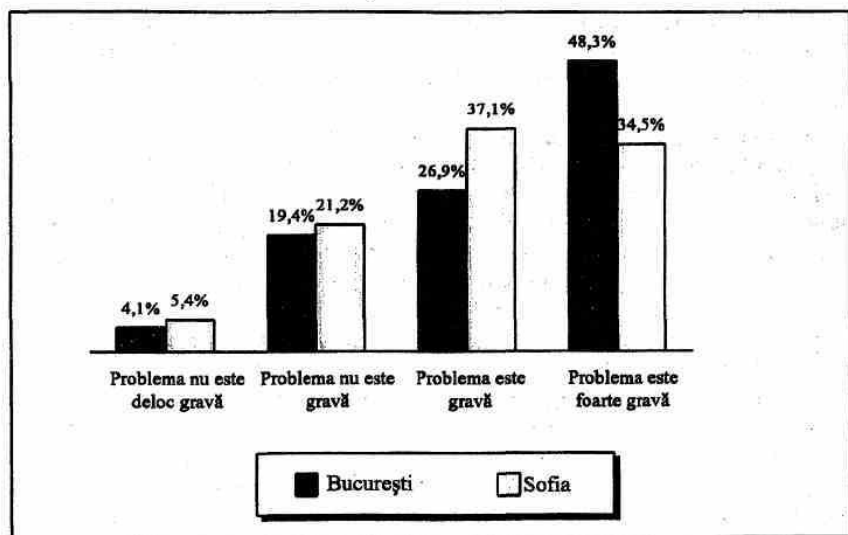
Și unii și ceilalți declară că cel mai adesea primesc aceste informații prin intermediul televiziunii (40% din cazuri) sau din discuțiile cu rudele și prietenii (34% dintre subiecții bucureșteni și 24% dintre subiecții bulgari). Pentru ambele capitale, 40% dintre cei chestionați declară că le este (foarte) teamă că poluarea mediului în zona în care locuiesc ar putea fi periculoasă pentru sănătatea lor.

Mai mult de jumătate dintre subiecți apreciază că îmbunătățirea condițiilor de mediu nu depinde de efortul lor personal și, ca urmare, nu au încercat să contribuie la soluționarea acestor probleme.

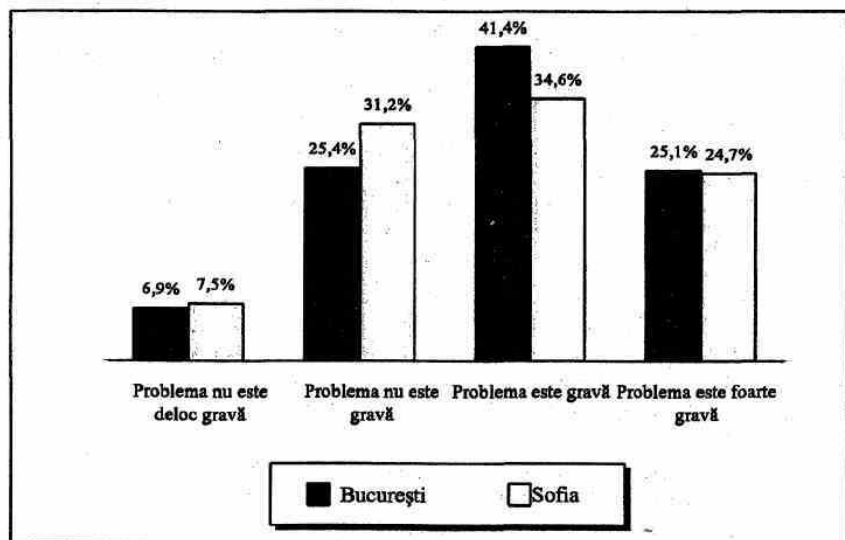
Vorbind despre problemele mondiale ale mediului, 72% dintre subiecții români au declarat că, după părerea lor, problema distrugerii stratului de ozon este gravă, iar 20,2% - că este o problemă foarte gravă. Încălzirea climei (efectul de seră) îngrijorează peste 88% din populația capitalei României. Comparând aceste rezultate, cu cele obținute de colegii noștri din Sofia observăm că populația bulgară manifestă o îngrijorare mult mai mică vis-a-vis de aceste probleme (39,2% consideră că distrugerea stratului de ozon este o problemă foarte gravă, iar 38,3% că este una gravă). Rezultate asemănătoare se înregistrează și în ceea ce privește efectul de seră.

Procentul mare de răspunsuri „Nu știu” din eșantionul bulgar (17%-19% față de 6%-8% la cel din București) ne determină să punem această atitudine mai mult pe seama lipsei de informare vis-a-vis de problemele mondiale ale mediului.

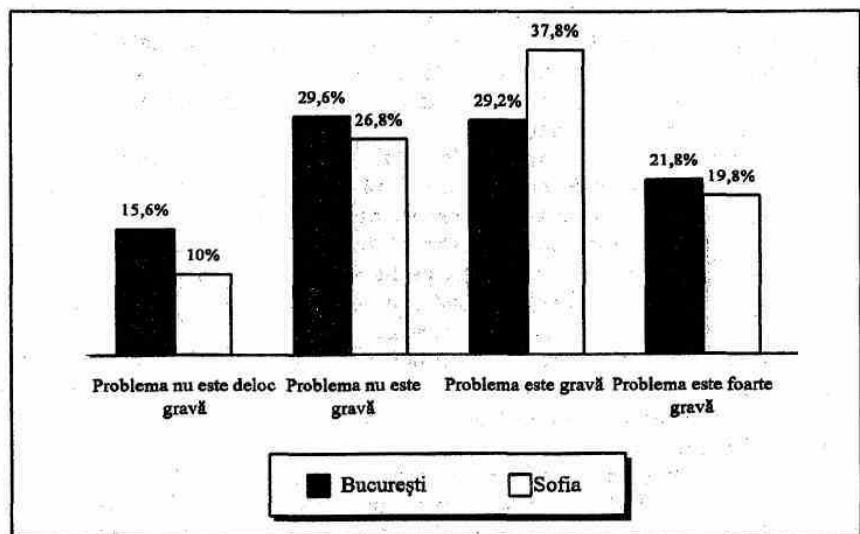
Poluarea cu resturi menajere

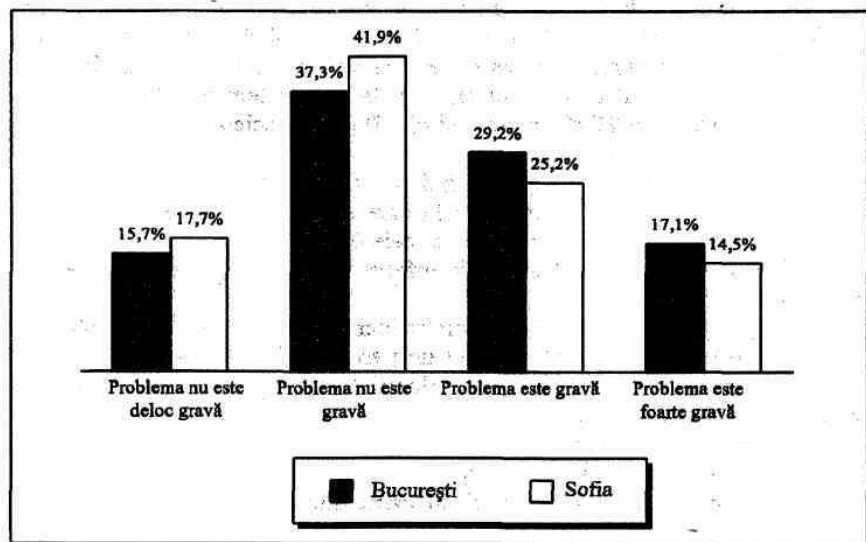
Poluarea aerului

Poluarea apei

Poluarea sonoră

Mediul la locul de muncă

O atenție deosebită a fost acordat, în cadrul anchetei noastre, problemei poluării la locul de muncă. S-a observat că există o strânsă corelație între calificativele acordate mediului din zona în care locuiesc persoanele chestionate și calificativele acordate mediului de la locul de muncă. Cu toate acestea, putem spune că îngrijorarea provocată de poluarea la locul de muncă este inferioară celei provocate de mediu în general.

Analizând problema zgomotului la locul de muncă 20,6% dintre persoanele ce au un loc de muncă în București apreciază că problema este gravă, iar alții 12,2% din loc de subiecți consideră acest aspect ca deosebit de grav.

Cea mai gravă situație se înregistrează în cazul poluării aerului, problemă ce îngrijorează circa 45% din populația ce lucrează.

Vibrațiile sunt o problemă (gravă sau foarte gravă) pentru 21,6% dintre lucrători, iar radiațiile pentru 14,6% dintre aceștia.

S-a observat o surprinzătoare similitudine între răspunsurile date de subiecții bulgari și cele ale subiecților români, lucru ce apare firesc dacă luăm în considerare asemănările în ceea ce privește utilajele și tehnologiile folosite ca și modelele de organizare și conducere.

Este îngrijorător faptul că o mare parte din lucrători (34,8% în București și 32,5% în Sofia) declară că nu sunt deloc informați, sau că dețin prea puține informații despre pericolele ce-i amenință la locul de muncă. Atunci când subiecții declară că posedă informații despre poluarea de la locul unde-și desfășoară activitatea, se constată o creștere apreciabilă a ponderii aprecierilor defavorabile făcute mediului.

Având în vedere defectuoasa informare a lucrătorilor despre condițiile și pericolele de la locul de muncă, nu ne surprinde faptul că 37,8% dintre lucrătorii intervievați în București (32,6% în cazul Sofiei) declară că nu le este deloc teamă că mediul în care lucrează ar putea deveni periculos pentru sănătatea lor, iar alți 15,2% (17,5% în cazul Sofiei) au extrem de puține temeri. Doar 30% dintre lucrătorii bucureșteni și 27,8% dintre cei din Sofia se declară îngrijorați sau foarte îngrijorați de această problemă.

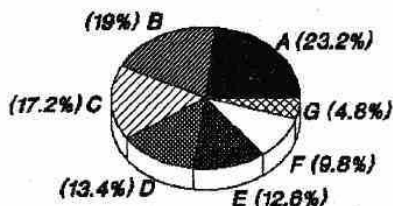
Cel mai adesea informațiile privind poluarea la locul de muncă provin din discuțiile cu colegii, din documentele la care subiecții au acces sau din partea conducerii. Se pare că tocmai sindicatele, cele care ar trebui să aibă un rol foarte important, sunt cea mai slabă sursă de informare în legătură cu pericolele de la locul de muncă.

Prin natura profesiei lor, 23,2% dintre lucrătorii bucureșteni (respectiv 21,4% în cazul Sofiei) nu se confruntă cu nici un pericol la locul de muncă.

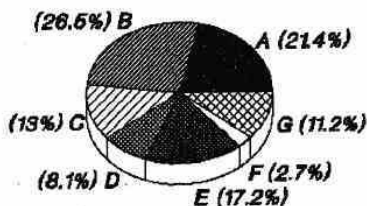
Încercându-se găsirea cauzelor poluării locului de muncă, a fost propusă subiecților următoarea listă:

- a) tehnologia învechită;
- b) proasta organizare a muncii;
- c) comportamentul irresponsabil al oamenilor.

DE UNDE PRIMIȚI INFORMAȚIILE DESPRE PERICOLELE LA LOCUL DUMNEAVOASTRĂ DE MUNCĂ?

BUCUREȘTI

SOFIA

- A. Nu există nici un pericol la locul de muncă
 B. Discuțiile cu colegii
 C. Documentele la care am acces
 D. Conducerea
 E. Nu primesc acest tip de informații
 F. Sindicatul
 G. Alte surse

Aproape jumătate dintre cei intervievați în București au apreciat că nici una din cele trei situații nu reprezintă o cauză a poluării. Între 10%-15% dintre subiecții bucureșteni au apreciat că acestea reprezintă o cauză a problemelor la locul de muncă doar în foarte mică măsură.

Deci, deși se confirmă existența unor probleme ale mediului la locul de muncă, celor intervievați le este greu să stabilească cauza acestor probleme. Se evidențiază astfel încă o dată carența informațiilor referitoare la aceste aspecte.

O situație similară s-a înregistrat și în Sofia.

Nu același lucru îl putem spune despre atitudinea subiecților față de pericolele la locul de muncă.

Întrebați dacă ar accepta să primească o plată suplimentară, care să compenseze pericolele de la locul de muncă sau optează pentru un loc de muncă mai puțin periculos, dar mai prost plătit, cei intervievați în București au răspuns în proporții egale la cele două alternative. S-a observat de asemenea că subiecții care au afirmat că se confruntă cu unele probleme ale poluării locului de muncă, optează pentru un loc de muncă mai puțin periculos. Poate că și acele persoane care au declarat că ar accepta, contra unei plăți suplimentare, să lucreze într-un mediu periculos, și-ar schimba părerea după o perioadă de activitate în astfel de condiții.

În ceea ce-i privește pe subiecții bulgari, aceștia au optat în proporție de 61% pentru un loc de muncă mai prost plătit, dar mai puțin periculos. Se pare că vecinii noștri sunt ceva mai prevăzători în ceea ce privește sănătatea lor.

Un alt aspect pe care l-am avut în vedere, a fost acela al aportului personal al celor intervievați la rezolvarea problemelor legate de poluarea la locul de muncă. Doar 21,2% dintre subiecții bucureșteni au participat la discuții oficiale despre

situația la locul de muncă, 8,2% au semnat petiții pentru îmbunătățirea situației mediului și numai 4% au luat parte la greve pentru soluționarea problemelor de mediu de la locul de muncă.

Rezultate similare se înregistrează și în cazul locuitorilor Sofiei (respectiv 18,8% au participat la discuții oficiale, 11,1% au semnat petiții și 3,8% au luat parte la greve).

Perspective și atitudini

Cerând subiecților să facă o apreciere a evoluției situației economice a României în decursul anului următor (1994), aceștia s-au pronunțat astfel:

- situația se va înrăutăți	35,4%
- situația va rămâne neschimbată	20,5%
- situația se va îmbunătăți	22,0%
- nu știu	22,0%

Se pare că dificultățile economice și sociale, pe care le-au avut și le au de întâmpinat, determină oamenii să fie mult mai circumspecți în aprecierile făcute. Situația este asemănătoare și în ceea ce privește mediul înconjurător:

- 27,2% dintre subiecți apreciază că starea acestuia se va înrăutăți;
- 34,7% nu se așteaptă la modificări;
- 15,2% consideră că lucrurile se vor îmbunătăți;
- 22,9% nu pot face aprecieri.

Se constată existența unei corelații între aprecierile făcute situației economice viitoare și cele privind mediul înconjurător. Aceasta ne face să credem că populația leagă foarte mult evoluția mediului de rezultatele economice obținute, lucru firesc de altfel. O atitudine întru totul similară, au avut-o subiecții bulgari.

Având în vedere faptul că o bună parte din populație a declarat că se confruntă, direct sau indirect, cu probleme ale mediului, subiecții au fost întrebați dacă ar accepta să-și schimbe domiciliul într-o localitate mai puțin poluată sau locul de muncă periculos cu unul sigur din acest punct de vedere.

42% din cei intervievați s-au declarat dispuși să-și schimbe domiciliul, restul preferând să rămână în București, oricare ar fi condițiile și consecințele.

În ceea ce-i privește pe bulgari, aceștia s-au declarat legați de orașul în care trăiesc în proporție de 61,5%, nedorind să-l schimbe cu un altul, 38,5% preferând un oraș mai puțin poluat.

O constatare îmbucurătoare a fost aceea că locuitorii Bucureștiului sunt preocupați de rezolvarea problemelor ecologice, fiind chiar dispuși să contribuie la îmbunătățirea condițiilor de mediu. Aproape 80% dintre cei intervievați au declarat că ar accepta să plătească o taxă suplimentară, care să fie utilizată pentru îmbunătățirea situației mediului. Deși resimțim cu toții efectele crizei economice

cu care se confruntă țara noastră, nu putem face abstracție de faptul că generațiile următoare vor prelua condițiile de mediu lăsate de noi, lucru ce ne obligă să acordăm o mai mare atenție acestei probleme. Se pare că bucureștenii au înțeles destul de bine acest lucru. Nu același lucru îl putem spune despre locuitorii Sofiei, care au declarat în proporție de 59% că nu sunt dispuși să accepte o taxă suplimentară pentru îmbunătățirea condițiilor de mediu.

O altă direcție pe care ar urma-o locuitorii Bucureștiului, pentru a proteja și îmbunătăți mediul în care trăiesc, este semnarea unei petiții pentru închiderea liniilor de producție ce poluează capitala; 75% dintre subiecți au declarat că ar accepta să semneze o astfel de petiție, în timp ce numai 16,8% refuză o astfel de participare, iar 8,1% neagă existența unor astfel de linii de producție.

Mai puțin prevăzători se arată locuitorii Sofiei, care afirmă în proporție de 63% că nu ar semna o astfel de petiție, 25% consideră că nici nu există astfel de linii de producție și doar 12% se arată dispuși să participe la o astfel de măsură. Gândindu-se probabil la creșterea numărului de șomeri ce ar avea lor prin închiderea sectoarelor poluante, bulgarii preferă să-și continue existența în acest mediu, pe care îl consideră, totuși, destul de poluat.

Un alt aspect pe care l-am analizat a fost acela al organizațiilor sau instituțiilor care ar trebui să-și asume responsabilitatea păstrării și îmbunătățirii condițiilor de mediu.

La întrebarea „Cine ar trebui să aibă rol hotărâtor în rezolvarea problemelor mediului din țara noastră?”, subiecții au optat astfel:

- Guvernul	52,9%
- Primăriile	30,4%
- Conducerile firmelor și întreprinderilor	4,6%
- Asociațiile cetățenilor	2,8%
- Altcineva	1,1%
- Nu știu	4,4%

În viziunea celor mai mulți locuitori, singura soluție pentru rezolvarea acestora ar fi o mai puternică implicare a guvernului și a primăriilor în problemele ecologice. O atitudine asemănătoare au avut-o și subiecții bulgari.

Educația ecologică a tinerilor este o problemă extrem de importantă și cu multiple avantaje pentru viitor. Persoanelor cuprinse în eșantion le-a fost solicitată opinia în legătură cu cine ar trebui să aibă rolul hotărâtor în rezolvarea acestei probleme. Răspunsurile s-au grupat astfel:

- mijloacele de comunicare în masă	22,1%
- familia	31,9%
- școala	42,9%
- altă instituție	0,8%
- nu știu	2,4%

Locuitorii Sofiei subliniază importanța mijloacelor de comunicare în masă. Opțiunile lor, privind factorii de educație ecologică a tinerilor, sunt:

- mijloacele de comunicare în masă	44,4%
- familia	29,8%
- școala	13,8%
- altă instituție	2,3%
- nu știu	10,5%

Concluzie

Locuitorii celor două capitale, București și Sofia, sunt preocupați de mediul în care trăiesc și ar dori o mai puternică implicare din partea celor responsabili. Așa cum am văzut, există numeroase similitudini în atitudinile și percepțiile subiecților din cele două țări, acestea avându-și cauza în apropierea geografică, în asemănările în ceea ce privește starea economică, nivelul de trai, dar și numeroase diferențe izvorâte din deosebirile culturale, de tradiție și obiceiuri.

Pentru o mai bună apreciere a atitudinii populației față de problemele mediului, recent a fost realizată o anchetă în rândul specialiștilor în probleme de mediu din România, utilizându-se același chestionar.

În acest scop, au fost intervievați specialiști de la Institutul de Igienă și Sănătate Publică și de la Institutul de Cercetări și Igiena Mediului din București.

Un astfel de studiu comparativ populație-experti a fost realizat sub egida UNEP¹, în 15 țări (Argentina, China, Ungaria, Germania, India, Jamaica, Japonia, Kenya, Mexic, Nigeria, Norvegia, Arabia Saudită, Senegal, Zimbabwe). Principalele concluzii desprinse atunci au fost că, în timp ce populația își exprimă o mare îngrijorare față de puterea nucleară, radioactivitate, poluarea cu resturi menajere și accidente chimice, experții apreciază aceste probleme ca fiind de importanță medie sau redusă. Ei sunt îngrijorați de problema pesticidelor, de poluarea din locuințe și de încălzirea generală a climei.

Există, spun autorii acestei anchete, diferite motive pentru o astfel de atitudine. Principalul motiv este acela că populația nu dispune de toate informațiile pentru a avea o percepție foarte realistă asupra problemelor ecologice.

Concluziile desprinse de noi în urma comparării răspunsurilor populației cu cele ale experților sunt diferite de cele obținute prin ancheta multinațională menționată anterior.

În primul rând am constatat că răspunsurile date de experți se apropie foarte mult de cele ale populației, fapt ce dovedește că populația deține informații destul de exacte despre situația reală a poluării din municipiul București.

Cu toate acestea, se constată și unele deosebiri, referitoare la efectul problemelor legate de mediu asupra sănătății, precum și la cauzele poluării, lucru

¹ Vezi *Saving Our Planet. Challenges and Hopes*, UNEP, Nairobi, 1992

ce ilustrează faptul că locuitorii capitalei au mai puține informații despre aceste probleme.

Experții sunt mai îngrijorați de efectele pe care le-ar putea avea poluarea și, ca atare, se declară într-o măsură mai mare dispuși să plătească o taxă pentru îmbunătățirea condițiilor de mediu sau să semneze o petiție în vederea închiderii liniilor de producție poluante.

Cu toate că își manifestă îngrijorarea față de starea mediului, experții sunt de acord într-o proporție mult mai mică să-și schimbe domiciliul sau locul de muncă. În același timp, ei consideră, într-o măsură mai mare decât restul populației, că îmbunătățirea condițiilor de mediu depinde mult de efortul lor personal și, ca urmare, încearcă mai mult să contribuie la soluționarea acestor probleme.

Cei mai mulți dintre specialiștii consultați de noi (respectiv 68%) consideră că protecția mediului este mai importantă decât creșterea economică, în timp ce populația în general face aceeași apreciere în proporție de 54%. Ca urmare, experții accentuează importanța ce revine școlii în educația în spirit ecologic a tineretului.

Așa cum am arătat, populația deține cunoștințe destul de exacte despre starea mediului înconjurător, dar nu și despre consecințele pe care le-ar putea avea poluarea sau cauzele care au determinat înrăutățirea condițiilor de mediu. În vederea înlăturării acestei situații, un rol important revine mass-mediei, care ar trebui să furnizeze informații cât mai exacte, precum și școlii, care ar trebui să acorde o atenție mai mare educației ecologice a celor tineri.